

vorniki so opozarjali na bridko izgubo, ki preti naši domovini ob Adriji in na Korškem v narodnem in gospodarskem oziru. Opisovali so nekulturno in nečloveško, mednarodnemu pravu nasprotujoče ravnanje zlasti Italijanov in pozivali, naj se na pomoč našim trpečim rojakom v neskaljeni slogi združimo v Jugoslav. Matici vsi zavedni državljani Jugoslavije! Mi srečnejši bratje naših podjarmljenih rojakov se ne moremo popolnoma veseliti naše svobode, dokler nam to veselje greni spomin na nesrečne odtrgane rojake. Tudi se ne moremo gospodarsko razviti, dokler so nam ugrabljeni izhodi na morje, ki so bili naša tisočletna last. Poseben govornik je zbral okoli sebe šolsko mladino in jo s prisrčnimi besedami vnelal za sočutje z zaslužjenimi brati in za nepozaben spomin nanje. Zborovalci so soglasno sprejeli resolucijo, ki se obrača zoper krivične določbe mirovne konference nasproti našemu narodu, zahteva samoodločbo prebivalstva ob Adriji in obsoja nekulturno in nečloveško ravnanje Italijanov nasproti našim rojakom v zasedenem ozemlju. Po zborovanju so udeležniki priredili slovesen obhod po mestu s konjeniki na čelu, z godbo in pejem in tako še enkrat pojavili svojo složno rodoljubno voljo. Gospodične v narodni noši so uporabile ugodno razpoloženje in nabirale prostovoljne denarne prispevke za Jugosl. Matico. Naj bi se tudi drugod po vsej Jugoslaviji ustanovljale podružnice tega našega najvažnejšega društva v obrambo domovine! Da se je izvršilo ustanovno zborovanje v Novem mestu tako ugledno, je zaslug vodilnih krogov iz vseh slojev, zlasti tudi našega neumorno narodno delujočega učiteljstva. Hvala prisrčna vsem, ki so sodelovali v pomoč nesrečnim rojakom! Prof. S.

— **Ciril Metodova podružnica za Grobelno** in okolico ima svoj občni zbor združen z veliko ljudsko veselico 4. junija ob 3. uri popoldne v Završah. Odbor.

— **Potresi v Beli krajini.** Meseca maja (dne 19., 20., 21., 22., 23. in 27.) in junija (dne 4. in 6.) se je pojavil v Beli krajini (Črnomelj, Metlika in okoliš) cel roj lahkih zemeljskih potresov, ki se bodo morda še ponavljali. Slovenski geodinamski zavod (osrednji zavod v Ljubljani, drž. realka prof. dr. Fr. Čadež, in oddelek B v Novem mestu, prof. Ferd. Seidl) se zahvaljuje gg. poročevalcem za doslej poslana poročila in prosi, da tudi o morebitnih nadaljnjih potresih kolikor moči točno in brez odloga sporočijo. — Slov. geod. zavod ob tej priliki izreka nado, da bodo podpirali kakor doslej razumniki po vsej Sloveniji proučevanje zemeljskih potresov s točnimi poročili. Želimo, da se nam naznani vsak zem. potres na Slovenskem (istotako podzemeljsko hobneje brez čutnega potresa). Poročilo naj označi kraj, čas in vse opazovane učinke minljive (zibanje tal, zvenenje oken, hreščenje vrat in pohištva, škripanje zidovja itd.) in trajne (razpoke v zidovju i. dr.). Za vsako istinito, četudi skromno in manj popolno poročilo je naš znanstveni zavod hvaležen. — Tudi po drugih državah sodelujejo razumniki pri proučevanju potresov. — Slov. geodinamski zavod.

— **Štrajk učiteljstva v Črni gori.** Šolski nadzornik v Cetinju je brzojavno obvestil ministra prosvete, da je učiteljsko sindikalno večje za Črno goro v Podgorici izdalo poziv vsemu učiteljstvu v Črni gori, da z dnem 7. junija t. l. ustavijo delo v vseh šolah, dokler ne zadovolji ministristvo učiteljstva z ozirom na dnevnice. Minister prosvete je odgovoril, naj se obvesti učiteljstvo: da so vsem povišane dnevnice za 25 odstotkov, in da se bodo vsa mesta smatrala za izpraznjena, če opuste delo.

— **Fabinc v koštrunovi obleki.** Profesor Fabinc trdi v „Slovencu“, da ni nikoli urejal „Jeseniške Straže“. Če ima tako slab spomin, naj vpraša lastnika „Jeseniške Straže“ g. Lampreta, ki bo povedal, da je bil Fabinc glavni sodelovnik in prvi urednik „Jeseniške Straže“, tega najostudnejšega slovenskega lista. Poskrbeli bomo, da „Der Pfaffenfresser von Assling“ ne bo zapeljeval slovenskega učiteljstva pod krinko „krščansko naslednjega učiteljstva.“

— **Nadzornik mora biti nad strankami** piše „Slovenec“, očitajoč nadzorniku Ganglu, da posega vsak hip med učiteljstvo. Res je, da posega med nas, a vselej le v dobrobit šolstva in učiteljstva, ne oziraje se na strankarsko pripadnost. Prepričani smo, da ga tudi ni v Slomškovi zvezi, ki bi mogel očitati nadzorniku Ganglu strankarstvo v službenih zadevah. Tako pravičnih, značajnih in nepristranskih nadzornikov je malo. Mi tudi ne maramo izkoriščati nadzornika Gangla v strankarske namene, pač pa dela to Fabinc, ker nam je pri neki skupni seji, ker ni šlo vse po njegovi volji, zagrozil: „Gospoda, Verstovšek je naš!“, na kar mu je

gov. Dimnik odgovoril: „Dr. Verstovšek je naš in vaš!“

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt za l. 1920.** Posojilnica v Trbovljah 100 K. Kecej Alojzij iz Ljubljane 2 K (dopolnilo). — Ana Mlekuž iz Trebnjega 10 K.

Neodrešena domovina.

— **Zborovanje tolminskega učiteljskega društva.** Zborovanje tolminskega učiteljskega društva v Tolminu dne 24. maja je bilo precej dobro obiskano. Po pozdravnem nagovoru predsednika Rakovščka je bil govor o učiteljskem naraščanju. Predsednik je poudarjal, kako vzvišena pa tudi težka naloga je poverjena učiteljstvu. Le zadostno izobrazeno učiteljstvo je more premagovati v celoti. Zato obsoja, ker se nastavljajo na učiteljska profesorji, ki ne poznajo našega jezika, tako, da učenci pogostokrat napačno razumevajo učno snov, ki se jim podaja. Nato da prebrati spomenico, v kateri so obrazložene sedanje razmere na učiteljski in naše zahteve, ki jih stavimo do te šole. Sprejete so bile te resolucije: 1. Razpišejo naj se učna mesta na učiteljski. 2. Ravnatelj pedagogija mora biti odlični pedagog in sin našega naroda. 3. Nastavljajo naj se taki profesorji, ki so zato vsposobljeni in imajo potrebne izpite iz učnega jezika. 4. Učiteljske naj se preseli s prihodnjim šolskim letom iz Tolmina v Gorico, kjer je zgrajeno v ta namen moderno urejeno šolsko poslopje. 5. Država naj razpiše dijakom običajne ustanove. — Nato se je govorilo o pristopu Zveze k Delavski zbornici. Izvzvala se je živahna debata, v katero so posezali posebno tovariši Rakovšček, Kašca, Gerželj, Ločniškar in Filip Podgornik. Predsednik prosi zborovalce naj se ne spuščajo v nadaljno debato, ker je nujno potrebno, da se takoj izjavijo za ali proti pristopu. Pri glasovanju je bil za pristop en glas večine. Sledilo je predavanje učitelja Drekonja o čitanki začetnici. Predavanje je bilo skrbno sestavljeno in se objavi v Učiteljskem listu. Med slučajnostmi je bil govor o nekdanjem deželnem učiteljskem društvu in o zastalih pavšalih za leto 1917/18. Sprejeti sta tudi bili zahtevi, da naj se čimprej skliče seja okrajnega šolskega sveta in uradna učiteljska konferenca. Namesto nagrobnih spomenikov pokojnim učiteljem Fr. Peternelu in Ev. Faganelu se je nabralo 235 L. za stradojočo deco Ant. Stigliča v Istri.

— **Slovensko učit. društvo za Istro** je zborovalo dne 6. maja t. l. v Ricmanjih pri Trstu. Predsednik tov. Venturini otvori zborovanje, konstatuje sklepčnost ter predlaga za pomočnika tajnici tovariša Švaro. Pozdravlja navzoče, posebej predsednika „Zveze“ tov. Germeka ter druge tržačane, tov. Medvediča, predsednika hrvatskega društ. ter novopristopivše člane. Omenja dva žalostna slučaja, smrt tov. Valentica, večletnega predsednika našega društva ter pok. Puclja, očeta našega tovariša, ki je bil vedno odkrit prijatelj učiteljstva. Zakliče jima: Slava! — Povdarja potrebo krepke, disciplinirane organizacije ter prosi, da bodi naša skrb, da dobro izboljšamo, a slabo iztrebimo. Nadalje poroča o poteku štrajka in o korakih, ki jih je storil radi zavlačevanja regulacije naših plač. Omenja krivice, ki se gode posebno starejšemu učiteljstvu pri nakazovanju novih plač ter stavi kot drugo točko dnevnega reda: „Resolucija radi učiteljskih prejemkov.“ — Govori o zgodovinsko važnem dogodku, ustanovitvi „Zveze“, ter povdarja, da gre pač zato največja zaslug tovarišu Germeku. Svetuje, naj se zborovalci danes izrečejo za vstop v „Delavsko zbornico“, nadalje naj se izvoli odsek za izvenšolsko delovanje, ter naj se imenuje stalni poročevalac za list. Tovariši Medvedič poroča, da so hrvatski tovariši sporočili misel ustanovitve enotnega društva za vso Istro z naslovom: „Društvo jugoslovenskih učiteljev v Istri.“ Po daljši debati se sprejme predlog tov. Leonardisa: Današnji zbor naj pooblasti novoizvoljeni odbor, da vstopi v stik s hrvatskimi tovariši v svrhu osnovanja enotnega društva za vso Istro. Za predsednika se zopet soglasno izvoli tovariš Venturini, za odbornike pa tov. Leonardis, Mikuluž, Košutnik in Kabaj. Po živahni debati radi učit. prejemkov se je sprejela tozadevna resolucija z dodatkom, da odbor stopi v stik s hrvatskimi in italijanskimi tovariši, ki naj bi dodali na to, da se ustanovi komisija, ki bi vsake tri mesece po potrebi prejemke zvišala, event. tudi znižala. Sledila je tretja točka dnevnega reda: Tov. Leonardis prečita pravila „Delavske zbornice“, razlaga sklepe delegacijskega zborovanja „Zveze“, po katerih je potrebno, da se izreče večina članov za vstop in da se mora večje število nasprotnih glasov upoštevati. Vnela se je razprava. Razna vprašanja, dvome, mnenja je pojasnjeval tov. Grmek, a obenem ugotovil težko stališče, ki ga ima pri svojem delovanju kot predsednik „Zveze“, ker nima ista za seboj nikake opore. Nato je sledilo glasovanje z listki. — Izid glasovanja je bil sledeči: Na 32 glasovih je bilo 29 za pristop, a 3 proti.

— **Učiteljsko društvo za Trst in okolico** je imelo 16. maja izredni občni zbor na Opčinah z edino točko dnevnega reda: Pristop k delavski zbornici. Zborovanje, ki ga je posejelo preko 80 učiteljev(ic), je otvoril s primernim nagovorom društveni predsednik tov. Danec. Podal je nato besedo tov. F. Kleinmayru, ki je prečital obširna pravila Delavske zbornice, jih v poljudni besedi razložil, opozoril na odstavke, iz katerih je razvidno, da bi naša „Zveza“ našla ravno v tej stanovski organizaciji največjo oporo ne samo v dosego materialnih in moralnih koristi za učiteljski stan, ampak tudi v splošno dobro našega šolstva.

Delavska zbornica je po svojih pravilih obvezana podpirati tudi kulturne zahteve svojih članov, seveda v kolikor so pravične napram zahtevam drugorodnih članov. V ekonomskem gibanju se bo moralo učiteljstvo res pokoriti njenim določbam, a zato dobi precejšen vpliv na delovanje nje same. Poročevalac še pojasni določbe § 7, ki pravi, da imajo pravico do vstopa v Delavsko zbornico vse strokovne organizacije, neglede na njihovo narodnost in brez razlike političnih in verskih nazorov in zaključil podrobno razpravo z željo, da bi bila debata o stvari resna in stvarna. Predsednik „Zveze“, tov. A. Grmek predlaga, naj se o stvari sploh ne debatira. Kdor želi pojasniti, naj mu ga da tov. poročevalac. Sam, osebno, stoji na stališču, da so danes razmere take, da ni kaj izbirati. Če je učiteljstvu kaj na tem, da ohrani sebe in slovensko šolo, mora v Delavsko zbornico. Le s pomočjo slednje bo mogla „Zveza“ izkazati pri svojem delu tudi pozitivne uspehe. Drugače bodo vsi naši napori zaman! Po kratki izmenjavi nekaterih misli preide občni zbor na glasovanje. Za pristop naše organizacije v Delavsko zbornico so glasovali vsi pričujoči tovariši(ice); protiglasovanje je doseglo le 1 glas.

Po sklepu lista.

Poročilo iz Beograda o uvrstitvi učiteljstva v pragmatiko.

Tov. Sokolovič, predsednik Učit. združenja za Srbijo poroča:

„Pod današnjim obratili smo se gospodinu Ministru Prosvete za učitelje gradjanskih škola, da se uvrste u jedan razred više ko učitelji osnovnih škola. Uredba o činovnicima je gotova bila preno što sam ja bio delegiran u komisiju. Mi smo ušli u uredbu i izgleda, da ćemo počinjati sa 2.400 dinara a završiti sa 7.200 dinara, a stanarina će počinjati od 960 dinara do 1800 dinara, tako da posle 32. godine službe ide se u penziju sa 9000 dinara penzije, jer će se i stanarina računati u penziju.“

A za učiteljce ženskih ručnih radova tražit ćemo, da se uvrste u kategoriju zabavilja prema Vašem zahtevu.

Podneta je od strane g. Ministra Prosvete pretstavka Ministr. Savetu, da se i vana računa 25% dosatka na skupocu i on je kategorički izjavio, da će ostupiti sa položaja, ako se to ne usvoji. Mislim, da će se usvojiti.“

Povišek draginjskih doklad. Kredit za 25 odstotni povisek draginjskih doklad je nakazan in upajmo, da bo čimprej tudi izplačan.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zadevo konjiškega učit. društva pojasni vodstvo Zaveze obširno v prihodnji številki. — Zaradi odmerjenega prostora je zelo mnogo dopisov izostalo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovenskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 340/II.

Razpis učiteljskih služb.

1. Makole, šestrazrednica, eno učno mesto, stalno.
2. Sv. Martin na Pohorju, trirazrednica, eno učno mesto, stalno.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6. — Podružnica: Simon Gregorčičeva ul. 2.

se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.

Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po znižanih cenah:

- Dr. Oswald: Srednješolska vzgoja po K 6—
- G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka 3—
- Ant. Radež: „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja 5—
- Jon Bauhart: Marko Senjenin — Slov. Robinzon, broš. 14— vez. 16—
- Henrik Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Porabna tudi za obrtnonadaljevalne šole. Cena broš. 12—
- Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50x68 cm 25—
- Slike regenta Aleksandra, kolorirane, velike 100—

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do dne

15. julija 1920

pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet slovenjebistriški.

Maribor, dne 15. junija 1920.

Predsednik: dr. Lajnič I. r.

Štev. 1105/L

Razpis učnih mest.

1. Sv. Križ nad Mariborom, dvorazrednica, kat. verouk, nadučiteljska služba.
2. Pod Velko, pošta Brezno ob Dravi, enorazrednica, učiteljsko (voditeljsko) mesto, stalno, prosto stanovanje.

3. Legen, pošta Brezno ob Dravi, trirazrednica, eno učno mesto, stalno (za ženske).

4. Sv. Duh na Ostrem vrhu, trirazrednica, dve učni mesti, stalno, prosto stanovanje in 3 m² drv za oženjenega učitelja, opremljena soba in 3 m² drv za samsko učno moč.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do dne

15. julija 1920.

pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet v Mariboru

dne 15. junija 1920.

Predsednik: dr. Lajnič s. l.

Šolski list 2. številka.

I. stopnja za 2. in 3. šolsko leto. Uredil Lj. Černež. Cena 5 K.

II. stopnja za 4. in 5. šolsko leto. Uredil A. Rapè. Cena 8 K.

III. stopnja za 6., 7. in 8. šolsko leto. Uredil P. Flerè. Cena 14 K.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. maja 1920 K 193.811-07.

Hranilne vloge se obrestujajo

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/20. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 2 K se ne odgovarja.